

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nr. de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Impăcare ori capitulare?

(*) Tendința de împăcare între maghiari și români este atât de firească încât și cel mai intransigent luptător din ambe părțile trebuie s'o sprijinească cu toată gândirea și făptuirea sa. Impăcarea este în urma urmelor scopul final a luptei. Căci numai pacea poate produce roadele muncii omenești, numai ea singură permite ca fericirea să se reverse asupra popoarelor. Impăciuirea maghiarilor cu românii este deci un scop înalt, vrednic de truda și silințele oricărui adevărat patriot.

Dacă până acum nu s'a realizat totuși acest scop înalt, cauza nu poate fi alta, decât că nu s'a aflat baza comună indispensabilă pentru a ridica pe ea clădirea păcii. Ar fi o naivitate a concluda din această stare faptică a lucrurilor că nouă românilor ni-s'ar impune cu atât mai mult datorința politică a căuta după aceasta bază comună a păcii, cu cât tocmai noi suntem partea care suferim mai greu sub povara războiului și avem prin urmare un mai arzător interes pentru pace decât adversarii noștri. Este o naivitate acest raționament, fiindcă baza comună de înțelegere între două popoare nu este un obiect, care s'ar fi pierdut sau s'ar fi ascuns undeva și s'ar putea găsi prin căutare, nici nu este o formulă politică oarecare, ce s'ar putea construi prin studii, discuțiuni, combinațiuni și alte alcătuirii teoretice între doi sau mai mulți băbați politici. Părintele Lucaciu cu Ugron Gábor,

dl Babeș jun., cu magnatul anonim, când caută după o formulă de împăcare în lipsa unei baze comune între popoară, cheltuiesc astăzi înzadar timp, vorbe, negreală și hârtie, întocmai precum le-au cheltuit alții înaintea lor ca Părintele Miron Romanul, dl Babeș sen., și Ioan Gall cu alte căpetenii maghiare.

Suntem convinși de patriotismul unor asemeni încercări, dar munca cheltuită în serviciul lor a fost, este și va fi zadarnică, fiindcă baza comună de împăciuire nu poate rezultă din discuțiuni sau din articole de ziare, ci numai și numai din viața și aspirațiunile popoarelor. Dacă aspirațiunile poporului maghiar se înalță astăzi prin conducătorii săi până la principiul naționalizării statului ungar poliglot și întreaga viață a poporului cu toate forțele sale este concentrată asupra acestei idei; dacă de altă parte aspirațiunile românilor sunt reduse la minimum, la limita extremă ce și poate fixa un popor: la conservarea naționalității sale proprii și viața poporului este consumată prin o apărare desperată a culturii sale naționale, ce altceva poate să rezulte din aceste pozițiuni ale acestor două popoare decât războire? Într-o asemenea situațiune rolul de pacificator ar putea să-l primească în conștiință numai unul dintre maghiari sau români, care ar avea puterea să facă pe maghiari ca să renunțe de la ideea statului național maghiar, sau să determine pe români ca să se sinucidă politicește. Renunțând românii la conservarea naționalității lor, războirea încetează dela

sine și nu mai e nevoie de împăciuire. Scoborându-se maghiarii dela înălțimea lor ameteitoare unde s'au urcat și întrând ei iarăși în lumea reală, încetează dela sine apăsarea asupra românilor, și e cu neputință ca aceste popoare să nu se întâlnească pe teren comun și să nu-și întindă mâinile ca frați.

Dar unde e bărbatul, care să facă pe conducătorii politici maghiari ca să renunțe la ideea de stat maghiar? Dar unde este bărbatul, care să determine pe români, să renunțe la legea și la limba lor?

Atât maghiarii cât și românii consideră acest renunț ca o *capitulare* și nici un popor nu capitulează decât în urma unor catastrofe, cari le-a răpit și ultima speranță de scăpare. Nu cercetăm dacă maghiarii sunt sau nu în drept să considere renunțarea la ideea de stat național maghiar ca o capitulare. Este indiferent dacă au sau n'au motive suficiente pentru aceasta considerațiune, hotărâtor este dacă ei privesc renunțarea ca o capitulare. Incât pentru români, credem că nu poate să mai încapă nici o discuțiune, că fiind ei ajunși la limita extremă a aspirațiunilor lor politice, la conservarea proprii lor naționalități, un pas înapoi duce direct la capitulare. În cazuri, unde nu numai prin capitularea uneia sau alteia dintre părți s'ar putea stabili pacea, negocierile particularilor, fără mandat dela obște a face transacțiuni, sunt considerate cu drept cuvânt din partea cu pozițiunea cea mai slabă, în cazul de față de români, ca mijloace pentru a *accelera*

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Reviste.

Notițe de I. Russu Șirianu.

Numărul din urmă al revistei «*Convorbiri Literare*» este consacrat memoriei lui Alexandru Odobescu. Foștii săi elevi nu puteau să-și arate într'un chip mai demn recunoștința pentru cel ce i-a învățat carte bună și multă, iar literaturii românești i-a fost un apostol ales, decât așa: luminând din toate punctele de vedere rodnică activitate a marelui maestru. Când cineva își va lua însărcinarea să facă biografia lui Odobescu și să-i fixeze locul ce i-se cuvine în istoria literaturii noastre, fără îndoială, va trebui să înceapă consultând acest număr al «*Convorbirilor Literare*» în care au scris despre profesorul lor nu numai cei mai distinși elevi ai săi, dar totdeodată și cele mai bine reputeate condeie: S. Mehedinți, Al. Tzigara-Samurcaș, I. A. Rădulescu Pogoneanu și C. Litzică.

Cel dintâi în articolul «*In amintirea lui Odobescu*» după ce cu o gingașă discreție desparte omul de literat, cercetează mai cu dinadinsul *nuvelele istorice* ale lui Odobescu. Al doilea, dl Tzigara-Samurcaș, ni-l prezintă pe *Odobescu arheolog*, terenul pe care marele decedat a tras o brazdă nouă și adâncă. Profesorul Rădulescu Pogoneanu scrie cu o comunicativă căldură despre *Odobescu ca pedagog*, descoperind din viața lui Odobescu momente pe cari puțini le vor fi cunoscând: deja înainte cu treizeci ani profesorul Odobescu făcea o inimoasă propagandă pentru

răspândirea cea mai largă a unei instrucțiuni cât mai *practice* și cerea instituirea de *bănci rurale* în fiecare județ, spre a «*reda viața și avânt*» celor mai număroase porțiuni a poporului român...

Ceeace abea acum se apropie de realizare...

Dl Rădulescu-Pogoneanu citează pasagi multe și interesante din cele ce Odobescu a scris și vorbit în interesul școlii române. Din citațiunile acestea se desprinde atât de clar și o altă însușire alui Odobescu: naționalismul!... Arată că în activitatea sa de a da cărți bune școlii primare, Odobescu a fost înconjurat de doi ardeleni: I. Slavici și V. Borgovan.

Dl Litzică scrie despre *traducerile lui Odobescu* și stăruința lui mare de a îmbogăți literatura română cu traducerile capo d'operilor autorilor de seamă a altor neamuri.

Dl Tzigara Samurcaș mai dă ș'un articolăș în care arată preocupările artistice ale lui Odobescu, dorința ce a avut pentru înființarea muzeilor române.

Susamintita revistă dă apoi portretul lui Odobescu (ce fusese un bărbat de rară frumsețe), precum publică ș'o conferență («*Viitorul artelor în România*»), pe care Odobescu a ținut-o, în 1851, la cercul românilor din Paris, pe când abea împlinea 17 ani. De tinăr prevestea ce are să fie pentru literatura românească.

Inchinând așa, un întreg număr unui singur literat, fie în viață, fie decedat, revistele noastre literare aduc nu numai omagiu meritat muncii aleșilor neamului românesc, dar se și contribuie astfel la popularizarea autorilor.

Intâia oară au introdus acest obicei la noi confrății dela «*Luceafărul*», cari închinaseră odată un atât de frumos și bogat număr lui G. Coșbuc. Era vorba să se urmeze cu acest obicei, cel puțin din când în când. Nu știm de ce s'a întrerupt! Se va relua, poate, d'aci încolo.

P. Cerna, un nou și tinăr poet, despre care la noi s'a scris încă puțin, publică în acest număr al «*Convorbirilor Literare*» o frumoasă poezie («*Cântec de noapte*»), Vladimir Ghica publică cugetări, I. A. Basarabescu o nuvelă («*Dor împlinit*»), Eugen Ciuchi o poezie, Const. Antoniadă traducere din Carlyle («*Munca*»), iar la cronica economică dr. G. Proca (medic în București, și cunoscutul poet O. Carp) critică activitatea de statistician a d-lui dr. Creangă, care în timpul din urmă a publicat un studiu important privitor la reformele agrare din România.

Ieri am primit la redacție numărul de pe Noemvrie al revistei «*Viața Românească*» din Iași. O să ne facem datoria de cronicari și o să scriem și despre această revistă, răspândită pela noi în cercuri largi.

Am primit de asemeni numărul de pe Decemvrie al revistei mensuale de astronomie populară «*Orion*», ce apare în București sub direcția d lui V. Anestin. Are mai multe ilustrațiuni și articole interesante despre diferitele planete.

capitularea, a determina poporul să capituleze de bunăvoie, și fără a fi silit de forța împrejurărilor.

Dar legea naționalităților nu este ea un moderator a acestor două extreme politice, care deoparte împiedecă pe maghiar să se urce prea sus cu aspirațiunile politice și de altă parte ferește pe români de primejdia a fi cu desăvârșire turțiți la părete? Nu este această lege o bază comună pentru înțelegerea, pentru transacțiuni, pentru pacea între popoare? Tocmai legea naționalităților este o dovadă convingătoare, că lucrurile sunt puse pe ascuțiș și că numai capitularea din o parte sau alta poate să producă pacea. Dacă legea naționalităților ar fi fost în concordanță cu aspirațiunile poporului maghiar, ea s'ar fi pus în practică și ar viețui și astăzi; și ori cât de imperfect ar fi modul întocmirii ei, fără îndoială constituia o legătură firească între maghiari și români și putea fi considerată ca o bază comună pentru împăciuire.

Nu este desființată nici astăzi această lege, însă ideea statului național maghiar biruitoare a pus-o la dosar ca netrebnică. *Căci este o absurditate ca un stat național să aibă legi, cari asigură drepturi naționale altor popoare.*

Ugron Gábor poate să-și întoarcă ochii când este vorba de înlăturarea legii naționalităților și poate să promită românilor marea cu sarea, conducătorii politici ai maghiarilor de bunăvoia lor și nesiliți de forțe majore nu vor scoate această lege din praful arhivelor și vor păstra a continuă eticheta ei pentru a orbi cu splendoarea ei, când sunt strânși cu ușa, ochii străinătății și a lumii civilizate. Nu vor scoate această lege la iveală și nu vor aplica dispozițiunile ei și așa paralizate în mare parte prin legi posterioare, fiindcă din punctul de vedere al ideii de stat aplicarea legii naționalităților este considerată ca o capitulare. Conducătorii politici maghiari consideră nu numai această lege ca o greșală a politicii de stat ci și transacțiunea cu croații, pe cari vor să-i sucească așa acum, ca să le iee pe rând și pe furiș din drepturile lor naționale garantate. Nu se potrivește firește nici națiunea croată în statul național maghiar.

În asemeni împrejurări nimeni nu se poate miră, când porumbeii de pace, trimiși în țară de suflete bune și miloase, nu găsesc nicăiri vre-un adăpost, nici la maghiari nici la români. Nimeni nu se poate miră nici supără când printre români porumbeii sunt alocurea huiduiți, căci fiecare român trebuie să se întrebe: dar noi din ale noastre ce să mai scădem, ce să mai dăm, pentruca maghiarii să se împace cu noi? Mai avem noi ceva de dat, afară de limba și legea noastră?

Consistor patriotic! »Lumina« ministrului Kossuth în numărul său din urmă laudă consistorul din Sibiu, numindu-l patriotic, pentru cunoscuta adresă, reproducă și de noi, prin care P. C. Sa archimandritul dr. Il. Pușcariu și secretarul dr. G. Proca se închină șovinismului păcătos și se lapadă de memoria sfântă a marelui Iancu.

Păcat că nu știm numele și a venerabililor asesori, cari au participat la ședința memorabilă dela 3 Octomvrie, să-i publicăm și pe ei, ca »Lumina« și celelalte ziare ungu-

rești să-i laude și pe ei pentru apostasia săvârșită față de mormântul dela Tebea!

Restabilirea unui adevăr. Cum eră de așteptat, ziarul kossuthist scris românește laudă pe dr. E. Babeș pentru farsa cu — împăcarea dintre români și unguri. Pe noi, pentru că am reprobat aducerea în discuție a acestei chestii inoportune azi, când guvernul unguresc ne îmblățește mai rău ca ori când, — iarăși e natural: foaia lui Kossuth ne injură și batjocorește. Ceeace, bine înțeles, nu ne jignește. Ne-ar supără când ne-ar lauda!

Cu acest prilej organul kossuthist, pentru a zăpăci pe români, afirmă unele neadevăruri pe cari trebuie să le desmințim în chip categoric. Astfel scrie că directorul »Tribunei« a sprijinit la Nădlac pe candidatul kossuthist. Dr. Nagy Sándor, candidatul de pe atunci (candidat român fusese dr. I. Suciu) desigur va spune celor dela »Lumina«, că tocmai dl. Russu-Șirianu condusesse grupa de români care s'a dus la localul de alegere pentru a sta gata să împedice reușita candidatului kossuthist și să provoace *balotagiul*, ceea ce s'a și întâmplat.

Tot așa: Oncu, Goldiș și alți fruntași arădani nu s'au înrolat niciodată sub steag kossuthist, ci la cunoscuta alegere din vara anului 1906 au contribuit numai să trântescă pe Komjathy, arhișovinistul pe care-l adusesse aici Barabás, căruia atunci i-s'au și rupt coarcele în Arad.

Acesta e adevărul!

Noul ministru de Landwehr. Ministrul de Landwehr austriac, generalul *Latscher* demisionând, M. Sa a numit pe generalul *Georgi*.

Primul ministru Wekerle la Viena. Ministrul președinte a fost ieri primit în audiență în Viena de către M. Sa. Wekerle a raportat M. Sale asupra situației, spanând că are nădejdea că până la sfârșitul anului proiectul compromisului să fie primit de cameră. În caz contrar, guvernul a stabilit măsurile necesare.

Într'o conferință comună a miniștrilor austriaci, ungari și comuni s'a stabilit și termenul de convocare a delegațiunilor, care va fi pe 20 Decemvrie.

Primul ministru a raportat și M. Sale despre criza croată. Dieta Croației a fost convocată pe 12 Dec. Guvernul croat va prezenta dietei proiectele bugetului pe anul viitor și un proiect de indemnitate. În caz că dieta nu le va vota, guvernul este hotărât să o dizolve și să orânduiască alegeri nouă. Croații protestează împotriva convocării dietei, care constituie o gravă ilegalitate câtă vreme camera dezbată chestii comune.

Față cu rezistența lor, guvernul declară, că este gata să ia cele mai aspre măsuri.

Un reales. Singurul deputat care își dăduse dimisia din cauza ridicării cvotei a fost Gaál Gaston, reprezentantul cercului Lengyeltóti. Nu pentru că ar fi fost contra compromisului și a cvotei, ci pentru a avea autorizarea alegătorilor săi de a le vota. Ieri scrupulosul deputat a fost reales cu unanimitate. Acum nedumeririle lui Gaál vor fi liniștite. Numai opinia publică va fi nedumerită: Când Kossuth și Apponyi, când Ugron și Holló și alți 300 de inși votează compromisul fără muștrări de cuget, la ce a mai fost bună și comedia asta cu demisionarea și realegerea dlui Gaál?

Convocarea dietei croate. Azi probabil va apare în »Monitorul oficial« rescriptul prin care se va convoca dieta croată. Data convocării va fi probabil ziua de 12 Dec.

Lupta în comitat.

Având în vedere, că la 9 Decemvrie se vor face alegerile slujbașilor comitatului Arad, atragem luarea aminte a tuturor românilor, membrii în congregație, ca în seara de 8 Decemvrie n. să fie în Arad, la otel Vass, unde se va ținea sfat și se vor lua hotăriri în privința alegerilor.

Și până atunci fiecare român să-și țină de datorință a-și păstra cuvântul și votul și a nu l făgădui nimănui. Iată de ce: cu prilejul sfatului ce am ținut la adunarea comitatensă din urmă, s'a hotărât, cu toate glasurile, ca la alegeri să mergem împreună, să nu votăm unii în stânga, alții în dreapta, ci ca o tabără bine condusă, toți într'un gând să fim și în toate să purcedem bine înțeleși.

Cine și d'aci încolo va strica buna înțelegere și nu va respecta voința majorității, ci va merge de capul său, n'are să mai fie socotit român de treabă și soldat credincios, ci coadă de topor în mâna vrăjmașilor partidului național român!

Profesorul Delbrück despre chestia polonă.

Cetitorii noștri au avut prilejul deunăzi să cunoască părerile marelui istoric, profesorul Delbrück, și directorul celei mai vechi și mai influente reviste germane »Preussische Jahrbücher«, asupra chestiunilor naționalităților în Ungarie. Ca un adevărat om de știință și nu politician îngust, Delbrück recunoaște dreptul de a trăi a fiecărei națiuni. Mai mult, chiar cu conștiințiozitatea neînduplecată a adevăratului savant și consecvent părerilor sale anterioare, Delbrück condamnă politica de germanizare a polonilor inaugurată de guvernul prusiac. Faptul acesta dă părerilor sale o valoare morală îndoită. Reproducem aceste păreri, mai ales că în partea lor a doua Delbrück atinge și chestiunea naționalităților din Ungaria.

Politica asta a zis Delbrück către un redactor al ziarului »Die Zeit«, este fără efect și păgubitoare. Ea provoacă rezistența cea mai îndârjită a polonilor.

Este cu neputință de a preface cu mijloace coercitive pe poloni în buni cetățeni sau de a le impune limba germană.

Față de noul proiect de lege al guvernului german, prin care statul capătă dreptul de a expropria pe poloni, pentru a coloniza germani în ținuturile polone, Delbrück spune că el a atras atențiunea lumii germane prin marea sa revistă »Preussische Jahrbücher«, că printre poloni sunt foarte mulți cetățeni buni, cari se află foarte bine în Prusia.

Delbrück osândește în termeni foarte aspri pe șoviniști, cari au ațîțat pe guvern împotriva polonilor. Dreptul de expropria va avea un rezultat greșit. Polonii vor găsi destule mijloace de a se apăra.

Nici nu-i de mirat, zice Delbrück, că în parlamentul austriac, slavii au organizat o manifestație împotriva Germaniei. Atacul acesta nu se poate aproba, dar este foarte explicabil. Germanii din Germania încă sunt mârniți de asuprirea conaționalilor lor din străinătate.

Am regretat totdeauna, zise Delbrück, foarte mult, că guvernul unguresc vrea să răpească limba maternă germanilor din Ungaria și-i împilă. Dar nu aprob ca guvernul german să intervie pe lângă guvernul unguresc. Dar intervenții s'au mai întâmplat. Așa împăratul Wilhelm I a pus o vorbă la țarul Alexandru II pentru germanii din Rusia. În suta trecută a mai intervenit prințul prusian Karl, fratele împăratului Wilhelm I pentru germanii protestanți asupriți în Spania.

Nu este bine dacă vom amări pe slavii din Austria împotriva Germaniei. Căci cu polonii, vor simpatiza, natural, cehii, iar guvernul austriac are nevoie de spriginul slavilor. Din toate motivele acestea șovinismul și supra-încordarea ideii de stat față cu naționalitățile de altă limbă și asuprirea lor este de osândit.

Românii și maghiarii.

Discursul rostit de Michail Kogălniceanu în ședința adunării deputaților dela 11 Febr. 1886.*)

(După «Monitorul oficial» nr. 54 ex 1886).

D-lor deputați, când în una din ședințele trecute, după înțelegerea ce am avut cu dl ministru președinte pentru amânarea interpelării mele, am avut onoarea a vă zice că această interpelare privea o cauză de naționalitate, și de umanitate, am omis a vă spune că ea privea și cauza legalității. Aceasta o fac astăzi.

Și din început, dl-or, declar, că cauza de legalitate și de umanitate privește special pe guvernul țării mele; iar interpelarea mea ca chestiune de naționalitate se adresează și guvernului român și națiunii române și guvernului maghiar și națiunii maghiare.

Unii din D voastră se vor mira poate, că eu dela tribuna țării mele adresez o interpelare unuia guvern străin; dar, dl-or, de atâtea ori în parlamentul din Budapesta s'au tratat nu numai chestiuni privitoare în special pe România, dar și înșiși cauza românismului în general. Prin urmare, avem și noi dreptul și datoria să tratăm odată în parlamentul din București, față în față cu vecinii noștri, cauza românismului.

Spre a accentua din început spiritul în care înțeleg a desvolta interpelețiunea mea, declar că sunt cu de ordine și de autoritate; de mai multe ori ministru al afacerilor străine și președinte de consiliu al țării mele, înțeleg importanța și datoria pentru fiecare Stat de a fi în bune relațiuni ca celelalte State, și mai ales cu vecinii săi. Asemenea recunosc că este o lege internațională pe care toate națiunile trebuie să o respecte, aceea de a nu deveni un focar de desordine și de comploturi cu scop de a produce răcoala în celelalte State. Prin urmare, de mai înainte declar, că osândesc cu desăvârșire orice încercări de agitațiuni și de resvrătiri în contra Ungariei, uneltite în România, fie de români născuți în țeara mea, ori de români născuți afară de hotarele noastre, în genere fie de străini, fie chiar de români! Recunosc pentru guvernul român dreptul și datoria pentru a preveni și a pedepsi orice mișcări revoluționare, în contra Statelor străine cu cari suntem în pace! Singura deosebire între mine și banca ministerială este pentru modul de înfrânare al acestor uneltiri criminale.

Vecinii noștri de peste Carpați nu mi vor voi rău, că eu mă adresez la dl-or: guvern și națiune maghiară. Mai mult decât ori-care din oamenii de Stat mari și mici în această țeară, eu am numai dreptul, dar am și datoria de a le adresa această interpelare.

Nici odată n'am predicat resvrătirea; nici odată n'am provocat cearta între români și între unguri; nici odată nu m'am amestecat în certele din lăuntru ale acestor două națiuni, care în interesul lor reciproc ar trebui să trăiască alături una de alta în cea mai bună înțelegere. Și merg mai departe, declarând că nici direct nici indirect, am făcut sau fac parte din iredentismul român; pentru că nu recunosc țării mele România dreptul de a revendica stăpânirea Transilvaniei, precum asemenea nu recunosc Ungariei cel mai mic drept asupra României. Eu nu aparțin Daco-românismului decât ca istoric, și nu ca om politic! Ca român însă, și mai ales ca om politic, prin trecutul meu, prin faptele mele privitoare la cauza ungară, când această cauză era persecutată și pot zice chiar perdută, am dreptul și datoria de a adresa dela tribuna țării mele această interpelare guvernului din Budapesta și poporului maghiar, și mai ales oamenilor de Stat cari sunt astăzi în capul afacerilor Ungariei; pentru că eu i-am ajutat, pentru că eu i-am sprijinit când ei erau fugari, când ei în exil lucrau pentru renașterea Ungariei; pentru că eu ca prim-ministru al aceluia căruia ziua de astăzi 11 Februarie, readeuce aminte nedreapta cădere împreună lucrat-am la încheierea convențiilor dintre Domnul Cuza și dintre capii guvernului național-ungar, și care regulau relațiunile între România și Ungaria, privitoare la Transilvania indeosebi.

*) Reproducem acest memorabil discurs al marelui bărbat de stat atât de important și instructiv în actuala fază a luptelor noastre politice. Atragem atențiunea deputaților naționali asupra lui, dat fiind că politică națională nici în parlament nici afară de parlament nu se poate face fără cunoștința trecutului, a istoriei naționale a poporului român.

Prin urmare, nu pot crede că exilații de odinioară, astăzi ajunși la putere, vor scuipa asupra iscăliturii lor din 1859 și 1860, adevărat vor lipsi lealității maghiare.

D-lor, la 1868 pentru întâia dată m'am oprit câteva zile în Budapesta. Om politic, am ținut să vizitez Parlamentul Ungariei. Așezându-mă într-o loje și aruncându-mi ochii asupra incintei Camerii în care erau deputații, am recunoscut mai mulți din aceia pe cari în 1859 și 1860 i am fost scâpat de ștreang, ori cel puțin de pușcăriile regimului reacționar din Viena, care atunci eră întins peste toată Ungaria! Intre aceștia am recunoscut mai ales doi dintre emigrații ungari pe cari și onor. D. Nicu Catargiu și alți vechi cetățeni bătrâni din Galați trebuie să-i cunoască, cel puțin de nume. Erău Berzenczy comitele săcuilor din timpul lui Kossuth și deputatul Vidasz!

D-lor, eram prim-ministru al Moldaviei în anul 1860. Resbelul se pregătea ba chiar eră în izbucnire între Franța, Italia și Austria. Într-o zi intră la mine ușierul, și îmi spune că doi unguri voiau să-mi vorbească. Eră în luna lui Decembrie, pe un ger grozav. Se deschide ușa și văd intrând doi unguri, unul de o statură înaltă și celalalt mai mic. Ei tremurau de frig, pentru că nu aveau pe dânșii decât o atilă de postav subțire. Erău cei menționați mai sus: Berzenczy și Vidasz; i am întrebat ce doreau dela mine, și mi răspunseră că veneau ca fugari dela Galați, pentru că prefectul de acolo Alexandru Cantacuzino, cunoscut în general sub numele de Knéz, din ordinul primit dela Vodă-Cuza voia să i dea pe mâna consulatului austro-ungar. I-am ascultat cu interes și cu compătimire, cum în țara românească s'a ascultat pururea glasul exilaților, i-am asigurat că în ei ospitalitatea românească nu va fi lovită; și în fine i-am invitat să stea, să primească ceaiul meu spre a se încălzi; apoi le am dat trăsura mea, le am pus la dispozițiune din blănițele mele în contra frigului, și le am dat un sauf-conduit, prin care ordonam tuturor autorităților publice ale țării de a le învoi șederea în România, amenințând pe aceia ar cuteza să asculte alte ordine afară de ale mele, ministru constituțional și prin urmare răspunzător pentru baza țării și indeosebi a marelui legi a ospitalității române, arătând că acei cari vor contraveni actului de sauf-conduit vor fi pedepsiți, ca pentru înalta trădare comisă în contra țării. (Aplauze).

Când dar fui zărit în parlamentul ungar, Berzenczy și Vidasz urmați de un mare număr de deputați, intrară în loja mea, felicindu-mă de buna mea venire și arătând colegilor lor purtarea mea din 1860! Berzenczy îmi adaogă că el poartă încă sauf-conduitul meu ca una din hărțile sale cele mai prețioase.

Deputatul Vidasz și-a arătat recunoștința sa pentru ospitalitatea și protecțiunea ce a primit în România într'un chip mai practic. El la orice ocaziune s'a arătat simpatice cauzei române. Lucru rar, dl-or, din partea unui maghiar, când vedem astăzi dușmănia care însufă pe mai toți maghiarii în contra tuturor naționalităților nemaghiare din cuprinsul țărilor aparținând coroanei sf. Stefan.

Mai am și alt drept și altă datorie de a mă adresa către guvernul și națiunea maghiară. V'am spus că în 1860 resbelul între Franța și Italia și între Austria era la ușe. Patrioții unguri și cei dinlăuntru și cei exilați vedeau în acest resbel emanciparea Ungariei. Cuza Vodă și guvernul lui din București și din Iași ajutară mult mișcării unguștii. Afară de tabăra dela Florești, care deturnă de pe câmpul de bătăie o armată întreagă austriacă, Cuza-Vodă primi să lase a se introduce în România însemnate transporte de arme destinate mișcării revoluționare din Ungaria. Ca ministru al lui Cuza Vodă am participat la învoirea dată pentru intrarea acestor arme. Întăul transport era de 30.000 puști, al doilea transport era și mai mare! Erău și tunuri date de Napoleon și de Victor Emanuel. Însă ungurii însărcinați cu aducerea lor au fost indiscreți; astfel Rusia, Anglia, Turcia și mai ales Austria aflară despre al doilea transport sosit la Galați.

Un vapor de resbel austriac și alte vapoare turcești se puseră între țărmul nostru și între corăbiile de sub drapel italian care veniseră cu armele și opriră descărcarea lor.

Cu toate cererile am refuzat de a preda aceste arme. Numai după solemnă promisiune dată

sub parola de onoare de Sir Henri Bulver, ambasadorul Marelui-Bretanii la Constantinopol, că armele se vor înapoia în porturile Italiei de unde plecaseră, Vodă-Cuza și guvernul său consimțiră la înapoierea lor.

Însă Sir Henri Bulver nu se ținu de cuvânt, armele fură predate Turciei, care în adevăr consimțiră în fine deși cam târziu a le înapoia Italiei.

În fața lipsei de cuvânt al ambasadorului englez, Vodă-Cuza nu tăcu. El protestă formal. Atunci Sir Henri Bulver se recunoscuse greșit, dar adaogă aceste cuvinte către agentul nostru din Constantinopol, nemuritorul C. Negri, cuvinte, pe cari națiunile cele mici nu trebuie să le uite nici odată în fața promisiunilor celor mari: »da! am lipsit angajamentul luat, dar aceasta am făcut o din ordinul guvernului meu; prin urmare dacă Vodă-Cuza este ofensat prin neținerea cuvântului meu, să declare resbel Maj. Sale Britanice». Aceste spuse ale mele constituie o pagină a istoriei noastre, și din care voiu deduce concluziunile ce-mi sunt necesare în interpelarea mea.

Tot în același timp președintele guvernului național ungar, Kossuth, marele Prometeu al Ungariei, trată cu Cavour pentru formarea unei legiuni cât de numărăoasă de unguri care să coopereze cu armata italiană în contra Austriei pe lângă însuși revoluționarea Ungariei și Transilvaniei.

Avizat de acestea, guvernul Austriei își închise ermetic granițele prin un îndoit cordon, pentru a opri emigrarea maghiarilor tineri, cari voiau a se înrolă în legiunea ungară. Singura frontieră prin care se putea străbate, cu toate măsurile luate de autoritățile austriace, era frontiera de pe Carpați, față cu România.

În adevăr, pe lângă greutatea de a păzi o frontieră atât de întinsă și de variată, pe lângă simpatiile ce cauza ungară avea în România, apoi patrioților unguri mai le veneau în ajutor însuși autoritățile vamale și militare de granițe, cari deși supuse guvernului austriac, totuși erau în cea mai mare parte compuse de maghiari; și însuși aceștia conduceau pe junii emigrați până la frontierele române, arătându-le căile și păzindu-i în contra orice pericole până la intrare în România. Astfel numai în Moldova au fost intrat peste 4000 de unguri.

Agentul Austriei din Iași, baronul Goedel de Lanoie mi-a adresat atunci, după multe conversațiuni verbale, o notă amenințătoare, făcându-ne răspunzători pentru că autoritățile noastre luau din mâna autorităților austriace pe tinerii maghiari și le dau ospitalitate în România.

Pentru istorie, dl-or, vă voiu spune că acea notă poartă data de 7/19 Octomvrie 1860. O a doua notă cu data 21 Noemvrie (3 Decemvrie) făcea pe guvernul român răspunzător și pentru intrarea armelor franceze și italiene în România. Și în sfârșit a treia notă cu data 26 Noemvrie (8 Decemvrie) repetă pe celelalte. Tot pentru istorie, domnilor mei, nu pentru a mă lăuda, vă voiu spune răspunsul ministerului din Iași la aceste amenințări.

Guvernul slab al Moldovei a răspuns că, de parte de a se face răspunzător de intrarea ungarilor în țară, cari ne sileau pe noi să facem enorme cheltuieli pentru întărirea fruntariilor române, pentru sporirea numărului agenților polițienești prin orașe, noi făceam răspunzătoare pe autoritățile austriace, cari înlesneau emigrarea ungarilor și ne sileau la cheltuieli ce nu trebuia să ne privească, ca nefăcute în interesul nostru. Nota mea se află tipărită în anele diplomatice din anul 1860 sau 1861, nu-mi aduc aminte.

Văzând Austria că nu putea dobândi nimic dela guvernul român, s'a adresat la alte puteri; și incurând ne-am văzut asediați de note din toate părțile, și mai ales dela puterile Nordului, amenințând România chiar cu ocupațiune, dacă vom cuteza a înlesni rescularea Ungariei și Transilvaniei, prin simpla învoire a patrioților unguri de a se concentra în România. Ministerul din București, care a urmat ministerului Goleșcu-Brătianu, nu avu curajul de a rezista. El începu a izgoni pe tinerii unguri, parte înapoi peste Carpați, parte peste Dunăre, parte a i da chiar în mâna autorităților vamale austriace.

(Va urma.)

Discursul primarului Lueger.

În Austria s'a sărbătorit zilele acestea cu multă solemnitate jubileul de 50 de ani de când M. Sa împăratul s'a urcat pe tron. Cu prilejul acesta s'au ținut în toate orașele însemnate serbători. În Viena primarul dr. Lueger a rostit iarăși un mare discurs, care-i o apologie a *patriotismului austriac*.

Am spus, zice Lueger, acum sunt 8 zile la sărbătura lui Radetzky că veteranii au mântuit acum 60 de ani Austria, și am spus că în sud, irendentismul austriac pândeste să atace Austria. Nu am vorbit împotriva Italiei, dar am atras atenția generală asupra primejdiei ce ne amenință. Dacă miniștrii nu știu, le voi spune eu că în Italia și în Ungaria ideile lui Mazzini stăpânesc și vor să distrugă Austria.

Dacă vom fi uniți în patriotismul nostru austriac, atunci francmasonii nu vor putea să ne facă nimica. Orice s'ar zice despre compromis, nu se poate tăgădui, Franz Kossuth, fiul celui Kossuth Lajos, care la 1848 a vrut să detronizeze dinastia, a trebuit să se lăpede de ideile tatălui său și iscălește un compromis prin care recunoaște că este trebuință neapărată ca cele două țări să fie unite. Tot el a ridicat cvota cu două la sute și face ca peștele de banca națională ungurească.

Însfârșit Lueger a spus că fiecare bun austriac trebuie să se năzuiască ca Viena să rămâie pe veci capitala și centrul împărăției.

Discuțiuni teologice.

»Unu interesatu« în nr. 249 al »Tribunei«, se încearcă a justifica datina abuzivă a orădanilor, în privința recitării »credeului« cu »Filioque«.

Am fost pus în perspectivă, că de cumva e nevoie revin asupra temei pe larg. Deoarece adversarul însă e scurt în răspunsul său, scurtă va fi și replica mea.

Zice »interesatu«: »Nu e dară nici ertat, nici lucru înțelept, a li-se face imputare orădanilor«, că ei conform învățătorei sfântului Pavel aceea ce cred și mărturisesc.

De aici ar rezulta după dl »interesatu«, cumcă orădanii proced corect și celelalte trei eparhii n'ar avea de zis nimica în cauza aceasta, simplaminte ar trebui să imiteze pe orădani.

Citatul dela sftul Pavel, care îl invoacă aici dl »interesatu«, nu quadrează »ad rem«, e o sabie cu două tăișe, zice adecă s. Pavel: »Că cu inima se crede spre dreptate, iară cu gura se mărturisește spre mântuire«. Așadară în tenorul acestui dicteriu, cele trei dieceze pentru motivul, că numai cu inima cred, iară cu gura nu mărturisesc »Filioque«, vor face cunoștință cu gheena! ... Credat Judeus Apella! Altcum ch'ar și de s'ar potrivit cuvintele apostolului la obiectul nostru, și nu s'ar putea lua și în senz invers, după cum în adevăr se pot lua, și atunci nu ar avea putere de probațiune, contra unui decret, al sinodului ecumenic.

Sfânta Scriptură, ea numai, nu reprezintă doctrina bisericii; dar un conciliu a toată lumea, are darul ineranței. Conciliul Florentin a enunțat, că grecii nu sunt obligați, a recita particua »și dela Fiul«.

Pe temeiul, cumcă conciliul dela Florența se respică, »că ertat și înțelepțește f'u adaosă către simbol zicerea« și dela Fiul, voiește dl »interesatu«, să crează, cumcă ertat și înțelepțește, lucră și orădanii când adaog, și în consecvență neiertat și neînțelepțește urmează toți aceia, cari nu adaog, ori cârtesc și osândesc pe ceice adaog.

Și aceasta umplătură se descarcă înapoi! Absrăgând dela adevărul, cumcă ce a fost ertat și ce a fost înțelept și prudent pe timpul de înainte de sinodul Florentin, azi poate fi periculos, trebuie să mai întonăm, că din context apriat se vede, cumcă expresiunea »iertat și înțelepțește«, se rapoartă la biserica apuseană, care pe atunci proprio Marte, cu dela sine putere a introdus particula »Filioque«, deci nici decât nu se pot scuza grecii de azi, cu cuvintele latinilor de odinioară. Apoi se spune continuative acolo, că:

»pentru lămurirea adevărului și pentru necesitatea atunci înțeleptoare«. — Azi nimic nu înțelepțește.

Cumcă cei cu privilegiu, nu ar fi datori în anumite circumstanțe a uză de privilegiul lor, e o teză limpede ca lumina soarelui, în etică și în drept, de aceea ar fi păcat să mai insistăm aici asupra astor fel de întrebări.

În fine, că din adins aș fi omis celea ce le înșiră Benedict XIV despre grecii albanezi, cari recitau credeul cu »Filioque«, pe cari papa îi laudă și zice, că voiește cumcă unde s'a introdus aceasta datină să se păstreze.

Da am omis intenționat acest adaos, pentru că nu se referă la orădani, și peste tot la rășăritenii din zilele noastre. Papa ratifică și consfințește obiceiul unor greci de atunci, fără să îndreptățească pe alți greci de atunci, cu atât mai puțin pe grecii din viitor, să adaugă particula. La nici un caz apoi, din dispoziția excepțională luată de papa față de albanezi la 1750, nu se poate făuri arma, pentru grecii din timpul nostru, mai vartos că arhierii lor au decis în veacul trecut în Viena, cumcă credeul să se zică fără »și dela Fiul«.

Intregesc aici, ce în rândul trecut am uitat. Nu numai în catechismul lui Fogarasy, dar și în aite cărți bisericești ardeleni, probabil și în catechisul de Sibiu (1544) în loc de Pilat din Pont eră pus Pilat »Pontan« (Iorga lit. relig. pag. 207).
Gruia.

Din viața meseriașilor.

Conferințe pentru meseriași. Comitetul societății meseriașilor din Blaj — precum aflăm din »Unirea« — va ținea conferințe împreună cu declamări în fiecare Duminică din sezonul de iarnă. Inaugurarea lor s'a făcut Duminică trecută prin dl canonic dr. Augustin Bunea.

O pildă demnă de urmat. Câte centre mai mici ori mai mari de meseriași avem, unde nu se face nimic pentru meseriași români, lăsați în voia soții și a propagandelor străine și desnaționalizatoare. În Arad chiar nu se face nimic pentru închegarea, ca să nu mai vorbim de centre, de pildă ca Lipova, unde odinioară aveam la vre o 500 de meseriași români, în mijlocul unei burghezime române înfloritoare. A venit însă un protopop nevrednic, preoți hrăpăreți, învățători siabi, o bancă în frunte cu aceasta preoțime și s'a dus pe gârlă, exploatată și uzurată, neajutată și demoralizată frumoasa părghie de meseriași din cari abia a mai rămas ceva și asta fără sprijin și fără sfinici.

Indemnăm deci să se îmbrățișeze în toate părțile cauza meseriașilor.

Din România.

Conferința dela Liga Culturală. Dl dr. G. Murgoci a ținut Sâmbătă la »Liga Culturală« o conferință despre »Naționalismul irlandezului G. Bernard Shaw«.

Economiceste țaranii irlandezi sunt într'o mare mizerie — ca și la noi, — iar clasa privilegiată a proprietarilor și arendașilor, deține toată puterea economică și politică, utilizându-o spre a anihila orice veleități ale masselor.

Intr'o recentă scriere Shaw încheagă toate ideile sale de naționalism făcând lungi considerațiuni asupra felului cum englezii exercită influența lor politică și economică asupra irlandezilor.

Politica de opresiune a englezilor e criminală. Naționalismul e un drept natural sfânt al popoarelor, cu condiție ca el să nu fie o jonglerie. În Irlanda actualmente toate subiectele sunt naționaliste, fie ele de orice natură.

Exagerarea acestui naționalism, ori transformarea lui în cabotinaj sunt pernicioase pentru o națiune, dar nu-i îngăduit nici unei alte națiuni să se atragă de el.

Pentru »homo-rulle«, irlandezii trebuie să uzeze toată energia, chiar de asasinate, el nefiind decât un drept natural al irlandezilor.

Intrunirea marilor proprietari. Duminică la orele 2 marii proprietari au ținut o întrunire în sala Dacia. După ce au vorbit d-nii D. Mihail, Gr. Cantacuzino, M. Ionescu, Lucasievici, Pietran și Al. Marghiloman, s'a votat următoarea moțiune:

Proprietari și agricultori fără deosebire de partid, întruniți în sala Dacia în ziua de 18 Noemvre a. c., însuflețiți de speranța de a se îmbunătăți starea populației rurale, afirmă dorința lor, ca reformele agrare să se îndeplinească potrivit principiilor ocrotitoare a muncii și a proprietății, pe care sunt așezate toate statele civilizate.

Conștienți de datoriile lor către țară, ei declară că sunt hotărâți a lupta din toate puterile și cu prețul tuturor sacrificiilor, în contra ori căruia proiect ce s'ar abate dela aceste principii cari singure pot asigura liniștea sufletească, armonia dintre clase și progresul material al țării.

S'a ales o comisiune compusă din d-nii Dinu Mihail, Al. Cantacuzino-Paşcani, C. Stroiici, Gr. G. Cantacuzino, N. Ghica-Comănești și Mihailache Ionescu, care să meargă la dl președinte al consiliului de miniștrii spre a-i expune doleanțele marilor proprietari.

Ședința inaugurală dela soc. studenților în teologie. Ieri după amiază a avut loc într'una din sălile Universității, ședința inaugurală a noului an al societății studenților în teologie. Au luat parte, pe lângă numeroși studenți și d-nii profesori: dr. C. Chiricescu, decanul facultății de teologie, econom Const. Nazarie, Bade Cireșeanu și Mihălcescu.

Dl Const. Chitu, președintele societății a deschis ședința prin citirea unei aplaudate coferințe asupra »Rolului social al credințelor religioase, în evoluția popoarelor«.

După aceasta dl C. Cerneianu, membru al societății, a vorbit despre »Idealul nostru și societatea studenților în teologie«, arătând mariile foloase intelectuale pe cari studențimea teologică le are în societatea aceasta, cum și acțiunea binefăcătoare, de solidaritate și stimulare pe care străngerea laolaltă a viitorilor campioni ai educațiunii morale a poporului, o are asupra studențimii.

Ședința a fost încheiată prin câteva aprecieri elogioase asupra activității societății și prin cuvinte de îmbărbătare, rostite de dl dr. C. Chiricescu.

După alegeri.

Răspuns. În prețitul nostru ziar »Tribuna« Nr. 249, am fost timbrat din partea colegului I. Serac, că am avut slăbiciunea de a subscrie cu soții »Declarațiunea« din Nr. 244, în care am cotezat a trage la îndoială, că cele publicate de el în articolul din Nr. 234, nu ar fi infalibile.

Da și acum vin ați spune frate și colegă Serac, că nu sunt toate infalibile, căci în articolul dat de tine nu zici, pur și simplu, că unul sau doi din comunele respective au fost corupți, ci zici, că comunele Zeldiș și Saturău, au fost cauza de-am pierdut alegerea, pe când comunele acestea s'au purtat cinstit, afară de C. Băbuța din Saturău.

Mai zici »...dar ce face ambiția? Ambiția țărănească din Zeldiș și Saturău, cari infectați de elementul străin, îmbătați cu apă rece, că: de ce să fie la varmegie Faur Mihai din Iosășel și Feier Todor din Zeldiș? Când mai sunt acolo în Zeldiș și Saturău oameni și mai cu trecere, va să zică mai cu ambiție, cum e Costea Iovu cel bogat și Băbuța Constantin cel laudat.

Vezi frate Serac! aci iar nu consună purului adevăr, Costea Iovu cel bogat nu e din comunele Z. și S, ci e din comuna Ș. -Buceava, despre care nu amintești direct și care are păstor. Va să zică nu e din cel fără păstor.

Apoi îți declar eu, și dacă mie nu-mi crezi întreabă pe Dorca, să-ți declare, că acel plan nu s'a făurit între ei, ci de către străini, iar ei nici nu au știut până în dimineața alegerii, și nici nu au voit să știe de acel plan. Ba încă, când i-am ajuns pe drum la Saturău (zeldișenii și saturenii) și le-am spus, că iacă ce voiesc străinii, — s'au indignat cu toții și s'au exprimat »că destul de rău ar fi, dacă ar și primi acei doi«. Întreabă și pe Feier Todor, doar lui îi vei crede.

Aceasta e »bui-măceala« ce a-i binevoit a o exprima. În ce privește mârșava purtare a administrației, purgătorul etc. le-ai descris foarte corect și bine, dar cele referitoare la dezastrul și ambiția etc. nu corespund purului adevăr.

Știi ce frate Serac! Eu precum cred că și tu afirmi, — de când sunt aici ca preot nu am

«Fost omul certelor și nici nu aș fi, dar văzând că mereu mă provocă, sunt silit a păși cu acestea».

Întâi de toate, precum pretinzi îmi și pun mâna pe inimă și sincer îți spun, că pe mine nu m'a pus nimeni la cale, ci declarațiunea am am scris-o pur și simplu din convingere, că poporul din comunele Z. și S., ponegrit de tine și acuma ca și în trecut a fost la culmea mislu-nei sale.

Apoi, că nu sunt adevărate chiar cele scrise de tine, mai dovedește și împrejurarea, că, spune tu! nu a fost păr. protopop Magier tot între ei și numai cu vre-o două sau trei zile înainte de alegere s'a îndepărtat, deci tot nu au fost fără păstor. Au ce cugeți, nu l-a pregătit pp. Magier și lăsat în loc pe înv. Dorca, care cred, că și tu afirmi, că a făcut în todeauna mai mult și decât mine și decât tine. Cum poți deci veni să zici că a fost fără conducător? Au nu e și Dorca din cei ce, precum te exprimi, »își pricep chemarea și s'au validat de campioni de luptă neînfrânți în astfel de cauze?»

Zici mai departe, că »nu vorbe goale etc., ci fapte reclamă cauza noastră sfântă».

Deci spune-ne ce fapte ai tu? de ce nu ne spuni căți au votat din ai tăi din comuna matru cu lista curată națională, și unde a votat? filia »Valeamare»?

Referitor la golul ce tot strigi, că s'a făcut prin depărtarea prof. Magier, — da, recunosc și eu și l simțesc însă nu precum îl înțelegi tu. Și iată de ce :

Căci la toate cauzele naționale, apărea în cartea vrednicilor numele: Magier, Serac etc., și așa zicând frate colegă fără multă osteneală din partea frăției tale. Și acum într'adevăr nu va apărea așa iute, numai după luptă încordată și expunere și din partea lui Serac.

la spune-mi frate și colegă Serac, când ai cutriat comunele la cauze de acestea, ca să faci și tu ceva?

la să cercăm, să lăsam comoditatea și să luptăm toți câți suntem, cu abnegațiune și luând exemplul părintelui Magier, pe care îl ști și tu și eu și toți, și să vedem că tot așa de mare îl simțim acel gol.

Dar uite frate! Cred că nu te mănnești pe mine, că îți zic, că tu sau ai voit a apărea ca un profel. Deoarece în articolul dat, ai voit numai să forțezi că toastul tău (pentru care ai căpătat tușul) dela introducerea prof. Magier, în adevăr s'au împlinit. Dar ai putut ști și tu și noi toți, că fără luptă bărbătească din partea tuturor, nu va fi nimic.

Ai știut că a trecut era de a apărea ca luptători harnici după spatele altuia.

Cum stăm apoi cu »Mărturisirea sinceră și conștiințioasă, că în viața ta nu ai rămas mai desamăgit și sufletul nu ți-a fost nici-odată mai plin de mahnire, amărăciune și durere, cași după rezultatul acestei alegeri» când eu te am văzut vesel și râzând cu contrarii noștri, cu cari ți ai și petrecut până târziu.

Deocamdată numai atât.

Seacăș, 30/17 Nov. 1907. Max. Miclean, preot.

NOUTĂȚI.

ARAD, 3 Decembrie n. 1907.

— Din cauza sfintei sărbători de mâne, Intra-rea în biserică, numărul proxim al ziarului nostru va apărea numai Joi la orele obișnuite.

— Goana împotriva noastră. Vrea să se facă chiai de răs parchetul din Oradea-mare cu goana ce a pornit împotriva d-lui Bocu. Tribunalul revocase ordinul său de curențare și arestare, în urma căruia dl Bocu timbrat de fugar, s'a și reîntors în Arad. Reîntors acasă »fugarul» s'a prezentat imediat la poliție, punându-se la dispoziția tribunalului, care n'are decât să-i pună termen pentru dezbaterea proceselor, ca să se înfățișeze.

Parchetul însă nu se mulțumește cu asta. El a făcut recurs la curtea de apel împotriva revocării ordinului tribunalului, cerând ca dl Sever Bocu, să fie din nou curențat

și arestat. Este mai mult ca sigur că curtea de apel nu va împlini aceasta dorință a dlui procuror, fiind ea simplamente absurdă, cazul este însă caracteristic pentru sistemul de persecuții ce s'a inaugurat împotriva noastră.

— Prințul moștenitor n'a venit la Chișineu. Sosirea moștenitorului de coroană, Franz Ferdinand se așteptase ieri la Chișineu. Se făcuseră toate pregătirile necesare pentru primirea înaltului oaspe, dar cel mult așteptat pe pământul unguresc — n'a venit. Au sosit însă arhiducele Iosif cu arhiducesa Augusta și cu suita și vor vâna timp de 3 zile prin pădurile de lângă Chișineu.

— Profesor nou la pedagogia din Caransebeș. Dl dr. Nicolae Regman este numit profesor pentru catedra studiilor pedagogice. Felicitările noastre!

— Procesul 3 și 4 al »Luptei», »Lupta« scrie: La 16 Decembrie n. Luni, se va debate înaintea curții cu jurați din Budapesta procesul al 3-lea și 4-lea pornit împotriva ziarului nostru.

Redactorul nostru responsabil e pus sub acuză pentru articolele »Din țara moșilor», publicat în numărul 75 și »Plecarea Maj. Sale», publicat în numărul 119.

— Comisar ministerial în Caransebeș. »Renașterea» scrie: De Luni dimineața se află în orașul nostru dl dr. Iosif Siegescu ca esmis al ministrului de culte și instrucțiune publică pentru a inspicia institutul nostru pedagogic. După cum suntem informați dl dr. I. Siegescu are mandat neajmurnit din partea ministrului, având adevărat a-și extinde activitatea de comisar nu numai asupra învățământului, ci asupra tuturor agențelor, ce aparțin institutului. Trimiterea d-lui dr. I. Siegescu la institutul nostru este urmarea unui raport peste măsură de nefavorabil, făcut din partea inspectorului reg. din Lugoj, asupra celor esperiate la institutul nostru.

— Se reîntorc. Se scrie din Hamburg: Pe lângă vaporul »Președintele Grant», care a adus 3.400 de emigranți din America, se așteaptă după câteva zile sosirea vaporului »Pretoria» cu 2.500 de emigranți.

În orașul nostru și la Bremen s'au înființat numeroase comitete, ca să găsească de lucru nenorociților emigranți, cari s'au dus cu miile în America și cari pierzând ultimul ban au rămas pe drumuri muritori de foame.

— Răspuns. On. Redacțiune, grăbindu-mă a răspunde eu la întrebarea din numărul 254 al Tribunei, ca să l liniștesc pe dl învățător C. Savu, țin să se știe — și din partea celor ce nu știu, că fondul de un creștar din chestie a fost și este administrat de mine, precum am scris cu altă ocaziune. Când voiu află sosit timpul, îl voiu da destinațiunei sale. Cu toată stima: Șimleu, la 1 Decembrie n. 1907, dr. Dionisie Stoica.

NB. Toate celelalte ziare, cari au dat întrebarea dlui Savu sunt rugate a publica răspunsul de mai sus.

— Ce face beția. Anton Folteanu și Vasile Sârbu din Pâncota, vechi vrăjmași, au petrecut ieri la crășmă, căutând de mai multe ori până în fundul paharului. În drum spre casă Folteanu cherchelitând pândi pe Sârbu și l izbi de două ori cu un par în cap, atât de greu, încât sârmanul Sârbu murî pe loc, lăsând o văduvă și doi copii. Folteanu a fost arestat de jandarmi.

— Un vas pierdut. Vaporul »Vidulia», care a plecat de o lună și mai bine din America pentru Europa, pe linia Brazilia Hamburg, n'a sosit încă. Până acum nu s'a primit nici o știre de soarta acestui vas.

Se crede că s'a înecat cu personal cu tot.

— Iubileul unui gazetar român. Dumineca trecută corpul gazetarilor din București a serbat iubileul celui mai vechi gazetar din țara românească Grigore Ventura, care lucră în ziaristica românească de 40 de ani. Un număr de vre-o 50 de persoane, prezidate de dl I. Procopiu deputat a luat parte la agapă. Acesta a rostit un discurs pe care l-a încheiat oferind iubilantului un ceasornic și dorindu-l ca să citească de pe ceasornicul acesta ceasuri pline de fericire.

Dl Ventura a zugrăvit cu glasul emoționat lungă sa carieră de ziarist, de om de litere și de compozitor. El amintește debuturile sale la *Trompeta Carpaților*, colaborarea sa la *Presă*, la *Journal de Galatz*, la *Zina*, la *Vocea Covurluiului*, *România liberă*, *L'indépendance Roumaine* etc. El a scris mai mult de 12.000 de articole cari alăturate lângă olaltă ar avea o lungime de 7 kilometri adevărat dela București la Otopeni.

Dl Ventură a declarat că cu toată situația sa modestă din punct de vedere pecuniar, el este moralicește mulțumit cu viața sa și cu opera sa și că el se mângăie cu gândul că lasă lucrări cari nu vor pieri, ca piesa »Curcanii» și »Doi ochi».

La sfârșit dl Procopiu a încheiat seria toasturilor urându-i dlui Ventură de a-și sărba și jubileul său de 50 de ani de muncă de gazetar.

— Răspuns. În numărul pop. 43 al preșutului ziar »Tribuna», dl învățător din Câmp Petru P. Mihuța, mă defaimă cum numai el știe, numindu-mă învățător slab. Răspunsul meu pe scurt, pe care vă rog a-l publica, este următorul:

1. Copil la mine în școală pe care să l chieime Szudrigán Vazul nu este. De unde a luat dl Mihuța numele acesta, numai el știe. Acea că el a pus pe copii să scrie pe tablă numele și copilul a scris »Engem hivnak Szudrigán Vazul», — nu corespunde adevărului, ci e o minciună încornurată, pentru că el nu a pus pe nimenea să scrie pe tablă, ceace pot adeveri cu soții ceice au luat parte la conferință. Cuvintele »Engem hivnak etc.» mă surprind, că nici un copil din școala mea nu le știe ce înseamnă. De unde le-a luat dl Mihuța numai el știe.

2. Zice: că am falsificat numele românești și am dat nume ca »Zoltán, Márton» etc. copiilor, când nume de acestea nici nu sunt în limba română. De aci încă se poate vedea că toate sunt minciuni.

3. Că am fost scrietor prin cănelării notariale recunosc. Dar unde? Dl Mihuța nu spune. Spun eu dară: Am fost la vărul meu Teodor Oancea fost notar în B. Lazuri. Acela deși a fost notar cred că a fost mai mare naționalist decât d-nul Mihuța. Spună ceice s'au întors pe la ei? Altcum spun fundațiunile lăsate de el în folosul bisericii. Aici dar s'a înrădăcinat în mine simțul »patriotic»? Sărmane om!

4. La alegerea lui Vasile Lucaciu de deputat zice, că am fugit și m'am ascuns cortășind contra. Spună părintele Vasile Nicoruța preot în Cusuiș, învățătorul V. Filip din Rieni, și teologul Boțoc unde am fost? Dar pot adeveri cu întreagă comuna, că am așteptat pe candidatul național, am stat până la fine la vorbirea de program; iar dl Mihuța n'a fost de față. Așa dară a fost rău informat.

Dl Mihuța ar face bine să nu scrie nimic, până ce nu e încredințat, despre adevărul celor ce vrea să scrie.

Facă dl Mihuța examen cu copiii pe calcul distins ca și mine, atunci mă închin lui; dar până atunci nu recunosc naționalismul lui. — Poporul e în întunecime dle Mihuța și strigă: Carte! Carte! Înțelege odată glasul lui și te deșteaptă dle Mihuță!

Am așteptat, dupăcum mi-a și promis dl Mihuța între mai mulți colegi, să-și retragă cele scrise despre mine nefiind bazate pe adevăr. Sudrigiu la 17/30 Noembrie 1907. Gavril Popovic, învățător gr. or. rom.

— Necrolog. Primum următorul anunț funebrel: George Iorga și soția Ana născută Buciu ca părinți, Victoria Iorga măr. Cornea, Silvia Iorga și dr. Aurel Iorga ca fii, văd. Maria Mihaescu n. Iorga ca soră, Ioan Iorga și Aurel Iorga ca frați, Vasile Cornea ca ginere, Alma și Victor Cornea ca nepoți, cu durere adâncă aduc la cunoștință, cumcă Iosif Iorga, notar magistratual, a răposat Luni în 2 Decembrie 1907, dimineața la orele 3, în al 58-lea an al vieții sale plină de activitate, după un morb greu și îndelungat, împărțășit fiind cu sf. cuminecătură. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat dela locuința sa din strada Făgetului, Marți în 3 Decembrie la orele 2 d. a., în cimiterul român gr.-or. din Lugoj. Fie-i memoria binecuvântată!

— Ceasornicul papel. O drăguță anecdotă se povestește despre papa, acărui simplitate și bunătate este cunoscută.

Deunăzi în timpul unei audiențe solemne, ceasornicul bătut și înaltele personaje prezente vă-

zură pe sfântul părinte scoțind un înspăimântător ceasornic de nichel, tocit și îngălbinat și legat cu un lăncuț de aramă de haina lui. Un prinț italian desprinsese ceasornicul său o minune de giuvargie și de ceasornice și-l oferise papei, rugându-l stăruitor să-l primească în schimbul ceasornicului său care pentru el va fi cea mai prețioasă amintire.

Papa refuză. Mamă-mea, mi-l'a dat, zise, plimbându-și policarul încet pe capacul ceasornicului. Eram pe atunci copil și mi-l'am atârnat de haină cu acest lăncuț. Poate pentru această atențiune fiască, el, merge și astăzi atât de exact încât nu variază nici cu o secundă.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărit ca adevărat bune în contra pișturilor, petelor de ficat, coșuri, milteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor, o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tómay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

— **Matzky Károly**, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

Lupta în comitate.

Discuție naționalistă în congregația Timișorii.

Timișoara, 2 Decembrie.

În ședința de ieri a congregației fu o foarte aprinsă discuție naționalistă. Măhniți peste măsură de împrejurarea, că la ultimele alegeri au izbutit să pătrundă aproape toți corifeii români în congregație, cunoscutul guraliv Fülöp omul viceșpanului Joanovich a adresat atacuri violente împotriva fișpanului Kabdebó, acuzându-l că dânsul i-a adus pe români în congregație, prin pactul ce a încheiat cu ei.

— Cu regret văd aici, în această sală — a zis Fülöp — oameni ca dr. George Adam, dr. Aurel Cosma, Ioan Pepa și alții. Îi cunoaștem pe acești domni, și scopurile ce urmăresc. Dar vom zdrobi aceste tendințe antipatriotice. Întrebă pe viceșpan cum s'a putut să pătrundă acești *agitatori notorici* în congregație? Declară că comitatul Timișorii, potrivit tradiției, (Vorbește de tradiție ovreiu! N. R.) nu va tolera în sala congregației nici un fel de tendințe naționaliste. (Sgomot).

Dr. Sztura îl desaproabă pe Fülöp pentru că, zice, nu poate admite părerea că orice român, prin naștere chiar să fie trădător.

Fülöp: N'am zis asta, ci agitatorii sunt binecunoscuți la noi. Repetă că fișpanul a pactat cu românii.

Strigăte: Nu-i adevărat! Dovedește!

Fülöp: Am la mine o scrisoare iscălită de Emanuil Ungurean, în care vorbește de candidații naționaliști și de candidații fișpanului Kabdebó.

Strigăte: Trăiască Kabdebó! Trăiască fișpanul!

Dr. Iuliu Coste: Românii cari au ajuns în congregație sunt tocmai așa de buni patrioți ca Fülöp.

A luat cuvântul protopopul Ioan Pepa veștejind faptele viceșpanului. Vorbește despre banii comunelor, cari autonome, îi depun la băncile la care vreau. Respinge acuzele de nepatriotism adresate poporului român autohton de niște trași împinși.

Viceșpanul Ioanovich, răspunzând, zice că da a fost pact între români și fișpan, care s'a încheiat la institutul »Timișana«.

Protopretorul Szandházy Ferencz, față de acuzele ce i-s'aduc că ar fi pactat cu românii se scuză că preotul Georgiu din

Soosd, sprijinit și de dânsul este un bun patriot, pentru că la *stăruințele lui s'a făcut în satul acesta școala de stat (?)*.

Baronul Stoianovits (renegat sârb) Totdeauna a fost mândru, că este din comitatul Timișorii, începe însă să-și schimbe părerea. Natural, pentru că au venit români în congregație. Face apel către ei să conlucre cu dânsul împreună la edificarea statului național maghiar.

Protopopul Pepa: Limba și naționalitatea nu ne o vom părăsi de dragul nici unei teorii! (Mare sgomot).

Dup'aceasta s'a primit raportul vice-comitelui.

Sperăm că românii din congregația Timișorii, se vor organiza cât mai curând și vor începe lupta națională demnă și largă în comitatul în care până acum a fost înăbușit glasul conștiinței poporului român de o droaie de parveniți, cari au luat în stăpânire comitatul. Românii, să nu se emoționeze de frazele patrioților, ci chiar dela început să-și fixeze dorințele naționalismului lor categoric și hotărât.

Românii la adunarea comitatului Bihor. Ziarele din capitală aduc știrea că românii au hotărât să formeze partidul național românesc în comitatul Bihorului și să stabilească atitudinea românilor la fiecare adunare.

De altă parte încă ieri am cetit într'un ziar unguerec din Oradea-mare o convorbire a unui ziarist ungar cu dl Nic. Zigre, unde se afirmă contrariul. Iată ce a declarat d-sa ziaristului ungar:

Românii nu vor pune candidați, zise dl Zigre, ci s'au hotărât numai în mod prealabil, că în știnuturile românești ce fel de candidați vor sprijini. Scopul lor este ca să fie aleși funcționari oameni cari poartă la suflet cauza poporului românesc, și l vor ajuta în condiția lui tristă. *Românii nu au de gând însă ca să formeze un partid naționalist*, ci vor lucra numai în înțelesul românismului. Asta nu va să zică încă intrarea în politică a românilor, dar vrea să apere românimea de corteșii partidelor, cari duc poporul în rătăcire.

Am alăturat aceste două știri contradicțoare căci am dori să aflăm care corespunde adevărului.

Ziua lui Apponyi.

Lupta croaților. — Un român, Goldiș li-se alătură. — Sándor Pál și Wekerle. — Alt croat. — Vorbirea lui Apponyi.

Ședința dela 3 Decembrie a Dietei.

— Prin telefon. —

Prezidează Justh.

Croatul Bauer Antal ține o vorbire în limba croată combătând proiectul de transacție și întreaga politică a guvernului maghiar.

Nagy György, disident, vorbește contra articolului unic, pe care nu-l primește, cu tot regretul de a se vedea, în privința asta, alături de croați.

Primul ministru Wekerle caută să explice și așa zicând să scuze, politica pe care a făcut-o ca — liberal.

Vorbește apoi deputatul naționalist Vasile Goldiș. Dsa arată pe d'oparte punctul de vedere economic, pentru care naționaliștii combat transacția, pe de altă parte atinge întreaga politică a guvernului actual, arătând cum această politică îndepărtează naționalitățile și le face să combată din răspuțeri întreaga atitudine a guvernului. Vorbirea a fost ascultată cu interes și din

partea naționalităților onorată cu dese aplauze.

Sándor Pál răspunde secretarului de stat Szterényi și primului ministru Wekerle, cari în vorbirile lor se ocupaseră de cele ce rostise în vorbirea sa de patru ore.

Vorbește apoi iar un croat, combătând transacțiunea.

La orele 3 a luat cuvântul contele Apponyi, care în mijlocul atențiunii întregii camere rostește un discurs intrerupt de dese aplauze. La orele 4 vorbește încă tot contele Apponyi. Guvernul strămtorat a aflat necesar să-l trimită în luptă pe Apponyi, singurul vorbitor dintre ministri care știe să încălzească.

Dela judecătorii.

Osândirea unui socialist. Curtea cu jurați din Timișoara a osândit ieri la 8 luni temniță de stat și 500 coroane amendă pe socialistul Schuster János, pentru două articole apărute în »Adevărul«, organ socialist din Bănat. În articolii învinuți, între altele autorul se rostise cu mare asprime împotriva preoților români, pe cari, minune mare, procurorul Vánizs Dezső i-a luat în apărare.

Procesul Polónyi-Heltai. La tribunalul din Budapesta ieri s'a dezbătut procesul de calomnie al lui Polónyi cu scriitorul Heltai Ferencz și Komlós Agoston. Tribunalul a condamnat pe Heltai pentru calomnie la 14 zile de temniță și 200 coroane amendă iar pe dr. Komlós Agoston pentru ofensă la 60 de cor. amendă.

Ultime informațiuni.

21 condamnări la moarte. Wladivostok, 3 Dec. Dintre soldații cari au luat parte la revolta militară dela 29 Octomvrie 20 au fost osândiți la moarte, 1 țaran tot așa, 34 soldați au fost osândiți la muncă silnică pe viață; 53 au fost pedepsiți disciplinar, 88 împărțiți la batalioane de pedeapsă.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 3 Dec. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26 50—26 52
Secară pe Apr.	24 94—24 96
Ovăș pe Apr.	17 40—17 42
Cucuruz pe Mai 1908	15 28—15 30

INCHEEREA la 4 ORE:

Grâu pe Apr.	26 34—26 36
Secară pe Apr.	24 82—24 84
Ovăș pe Apr.	17 38—17 40
Cucuruz pe Mai 1908	15 18—15 20

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — —	24 K. 65—26 K. 25 fil.
Din comitatul Albei —	24 » 65—25 » 45 »
De Pesta — — —	24 » 80—25 » 95 »
Bănățenesc — — —	24 » 85—25 » 65 »
De Bacica — — —	25 » ——25 » 80 »
Săcară — — —	23 » 75—24 » 05 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II —	15 » 70—15 » 90 »
Ovăș » » I —	16 » 85—17 » 15 »
» » » II —	— » — » — »
Cucuruz vechiu	— » — » — »
» nou	14 » 90—15 » 10 »

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

Este singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiasi și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mulțămintă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Die apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

Atkár

Bander Gábor, măsur.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțămintă, prin cari e laudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimite franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpesc într'o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se văpesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericești, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

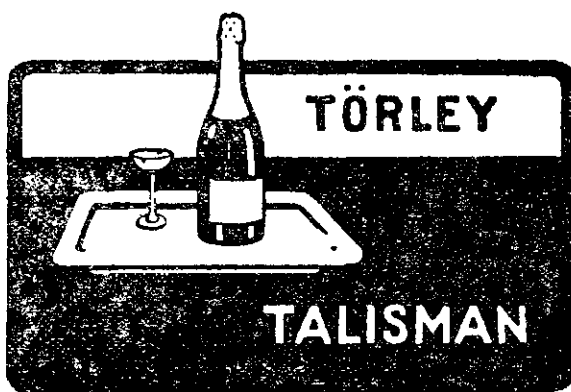
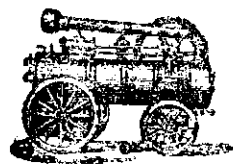
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabrici de șpirț. Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

◆◆◆◆◆
La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.
◆◆◆◆◆

Prima societate de credit funciar român din București.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 20 Noiembrie st. v. 1907, ora 3 p. m., urmează a se ține licitație la sediul acestei Societăți, prin oferte închise fără drept de supralicitare, pentru arendarea moșiei „Piscul Rusului”, aîn comuna Dăgața, județul Roman, proprietatea acestei Societăți.

Arendarea acestei moșii se face pe termen de 5 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1908.

Garanția cerută la licitație este de 1000 lei.

Condițiunile speciale pentru arendarea acestei moșii se pot vedea la Sediul Societății în orice zi de lucru, între orele 11 a. m. până la 6 p. m. Ele fac parte integrantă din contract.

Ofertele trebuiesc făcute pe formularele date de Societate, la care se găsește alăturate condițiunile speciale de arendare.

Arendarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de administrație.

Direcțiunea.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

HREAN

nobil, dulce, se poate căpăta în cantitate mare

Calitate escelentă kgr. 70 fil., firul 70 — 75 deca

Clasa I.	> 60	>	> 40—45
> II.	> 50	>	> 25—30
> III.	> 40	>	> 18—20
> IV.	> 32	>	> 14—15
> V.	> 13	>	> 10—12

Din calitate amestecată, fire mai groase și mai subțiri, din rupturi kgr. 24 fil.

Comandele se pot face dela 5 kgr. în sus până la vagon, după comande de 20 cor. 10%, peste 500 cor. 15—20—25% reducere și se trimite porto franco, la dorință se trimite preț curent și detalieri

Biró Pál kertgazdagsága, Debreczen.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chemicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din baia celebră Buziaș, pentru prepararea apei gazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul” e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Biaroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Calendarul „Unirei” pe 1908.

Cuprinde partea Calendaristică, posta, târgurile, șematismul Arhidiecezei, de Alba-Iulia și Făgăraș, a diecezei de Gherla, Lugoj și Oradea. (alături de șemat. preoților e și a docenților) Cronica anului, Partea literară și inserate.

Afară de aceste, în acest an, calendarul „Unirei” mai cuprinde în traducere fidelă întreg

Art. de lege XXVII din anul 1907

despre raporturile de drept ale școalelor populare elementare, cari nu sunt de stat și despre competențele învățătorilor comunali și cofesionali, și

Instrucțiunea

ministrului de culte și instrucțiune publică către comisiunile administr. referitoare la executarea acestei legi.

Legea și instrucțiunea este tradusă în întregime cuprinzând 107 pag. din calendar, astfel estonsionca calendarului Unirei pe anul 1908 e cu mult mai mare ca de obicei; drept aceea prețul lui încă am fost siliți să-l urcăm la 80 fil. plus porto 10 fil.

Luând în considerare că singură legea tradusă în românește să vinde în preț cu mult mai mare ca prețul de 80 fil. e un bagatel, cu atât mai vărtos, că pre lângă Legea școlară, neapărat de lipsă pentru fiecare preot ca președ. școlai și pentru învățător, mai are și calendarul anului 1908. 1 exemplar costă 80 fil. porto 10 fil.

Dacă din calendar să comandă odată 10 exemplare să dă 10%^o rabat și francatura.

Librăria Seminarială,
Blaj (Balázfalva).

GEORG DÉCSI

măiestru
de
instru-
mente
muzicale
Sibiu
str. Ocnei
Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde.

Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

NAGY BÉLA ÉS TÁRSA

fabrică de posomant și nasturi

UJVIDÉK, Duna utca 9 szám.

pregătesc tot felul de posomante pentru

mobile și biserică

mai departe garnituri de rochii, precum și șireturi foarte fine din material din țară și străinătate, cu
prețuri moderate.

FONDAT IN ANUL 1890.

Prima și cea mai mare fondare industrială de calapoade (cuptă) pe Alföld a lui

Pless Sándor

fabrică de calapoade

Szeged, Brussel-körut nr. 30.

premiat în 1901 la Măcăn. cu marele premiu și diplomă, Zenta în 1903 cu diplomă de onoare și medalie de aur, la Pancsova în 1905 cu diploma și medalia de aur.

Face și ține în magazie tot felul de calapoade moderne,

din cel mai uscat lemn.

COMANDE din provincie se efectuează repede și prompt pe lângă cele mai moderate prețuri. — — — LISTA cu prețuri, se trimite gratis și franco.

Forte-pianuri

și

pianine

vestite în toată lumea,

mechanică engleză, se capătă cu cele mai moderate prețuri recunoscută de cea mai bună măestrupian din Viena la firma

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.

în Budapesta, strada Király nr. 58

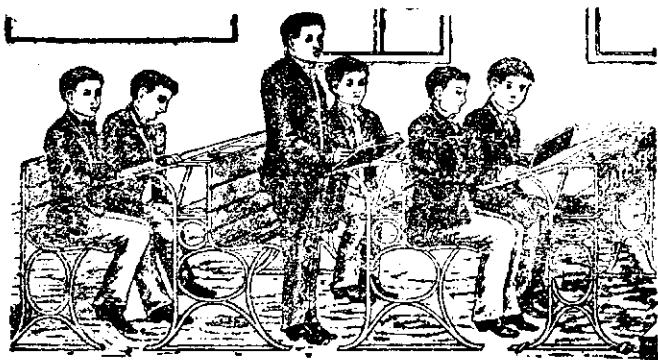
lângă „Academia ungurească de muzică”, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincie numai prin cei mai esperți și desteri măestrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și americane.

— Prospecte gratis și franco. —

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.—

Prețul curent al cărnei.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că de la 1 Noemvrie, în măcelăria mea am redus prețul cărnii așa d. e.

Carne de vită îngrășată:

1 kg. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr., 1 kg. de carne de vită îngrășată partea dină urmă pentru supă 64 cr. 1 kg. carne de tocană 56—60 cr. 1 kg. de carne pentru triptură, antricoate, pulpa de sus, peoie albă 72 cr.

Vițel bătrân:

1 kg. din partea dinainte 48—52 cr., 1 kg. dinapoi 64—68 cr.

Vițel tânăr:

1 kg. dinainte 72 cr., 1 kg. dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. 72—76 cr., 1 kg. din cotlete 84 cr., 1 kg. de unsoare curată 70 cr., 1 kg. de slănină 75—76 cr.

Solicitând binevoitorul concurs al on. public rămân

cu stimă: **Farkas György,**

măcelar.

Ferray-ateu casa Kristyóy.
Lângă berăria Deutsch.

Pentru cei ce pătinesc de surpătură

Cea mai nouă invenție de bandaj cu aer, și rez. brevetat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul său alui KELETI!

Oprește surpătură cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În Institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, cu susținere de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc pe lângă prețurile cele mai ef. în, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corsete și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce suferă de dureri de oasă, înclietari, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârb vice.

Lepători pentru pânze și ciorapi de cauciuc pentru căree și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monahal „Szervita“).

Fabrica: Epost, IV. Koronaherczeg-u 14. — Întemeiată 1878.

— Corresponzența în limba română. —

VIND

Oltoari verzi de viță cu rădăcină

losă portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-portalis, miia cu 9 cor.

Tei înalți de 3—4 metri 100 bucăți cu 60 cor.

Resch Mihály, Ujvidék.

Rugăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unele de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat prin'to carte poștală.

Cu toată stima **IULIU HERZFELD.**

Kemény Mihály, Szeged

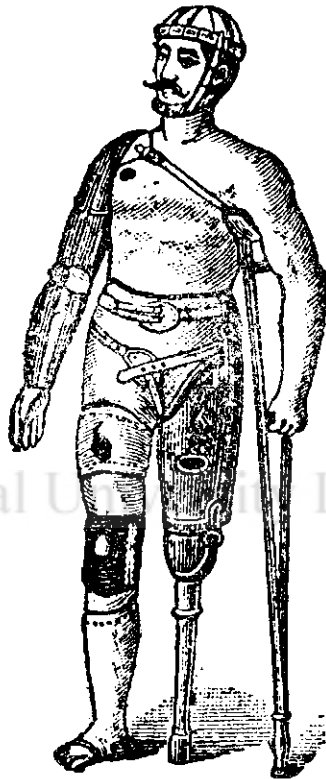
Colțul străzilor Iskola și Oroszlány,

fabri-că de **mănuși și bandage pentru vătămături.**

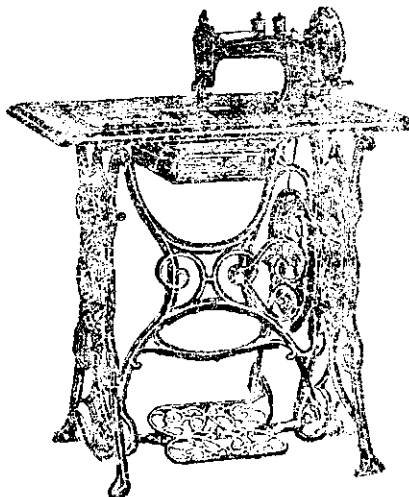
Specialist în bandage pentru vătămături ciorapi de elastic, bandage pentru abdomen, după sistemul cel mai modern și după măsură.

Mare depozit în obiecte diferite de gumă, franțuzești și englezești. — Cordon Diana, indispensabil pentru dame.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual și repede — pe lângă prețuri — moderate.

Mașini de cusut Singer.

De tot noui cu 30 fl. și mai mult; expert reparate pentru familii și industrieși dela 12 fl. în sus le liferează pe lângă garanță.

Corresponzență în limba maghiară, germană și slovacă.

Habán József, mechanist

Budapest, Almássy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis. —

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST numai IV., Szervita-tér 5, félem.

demultiori decorat, cel mai vechi și mai plăcut

atelier de corsete

în care se confecționează corsete reform ne-vătămător sănătății, în față drept, stomacul îl lasă liber, toașa și susținoarea de piept, strângătoarea de foale și de șolduri, susținoarea de spate, precum și corsete ortopedice după moda irecentă și solide pe lângă prețuri

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru luarea măsurii așa în loc ca și în provincie se trimit gratuit cu porto franco.

Jfi. Szőke Ferencz

intreprindere de țiglarie și placă.

Szeged, Petőfi Sándor-sugár-ut 83.

Aduc cu onoare la cunoștința on. public și a proprietarilor de casă, că în Petőfi Sándor-sugár-ut nr 38, am deschis

CANCELARIE:

de intreprindere de țiglarie.

Toate lucrările de bransa aceasta: acoperirea caselor noi, reparații cu alt material, reparațiile acoperișelor stricate, le executăm punctual.

Cea mai mare intreprindere de felul acesta pe Alföld.

Planuri, oferte și modele, la dorință se trimit gratuit.

Cu stimă!

Jfi. Szőke Ferencz, interprenor.

Telefon 615.

Telefon 615.

In atențiunea

proprietarilor de pământ, notarilor, învățătorilor și a publicului călător!

La cafeneaua mea

„MOTOR“

Arad, str. Boros Béni (casa Vanicsek)

(în apropierea gării de motor), ori cine se poate distra plăcut. — În toata ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

Prețuri solide și serviciu punctual.

Deschis până dimineața.

Rugând sprijinul teturora, sunt

cu stimă:

Lukács Fülöp Lajos, cafegiu.

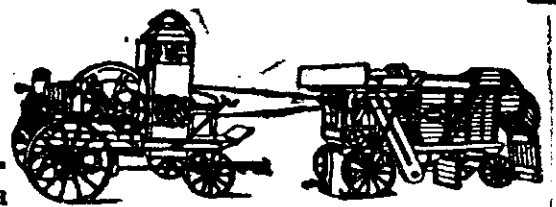
Weiszfeiler Sándor, blănar
de lux.
Brassó, str. Kapu nr. 64.

Prăvălie exclusivă de blănuri preparate proprii
în mic și mare.

Ține în magazin: Boauri (manșoane, manșete,
bunzi, saci de picioare, paltoane scurte, căuist de
pele și de stofă asortiment bogat.

— Se primesc comande, transformări, și reparaturi. —
Comandele din provincie se săvârșesc repede și prompt.
Bunzi de călătorit sau de picioare,
ile dau împrumut; blănilor cumpărate la mine
— — — se curăță gratuit. — — —

**SCHMIDT
FRIGYES
és TÁRSA.**

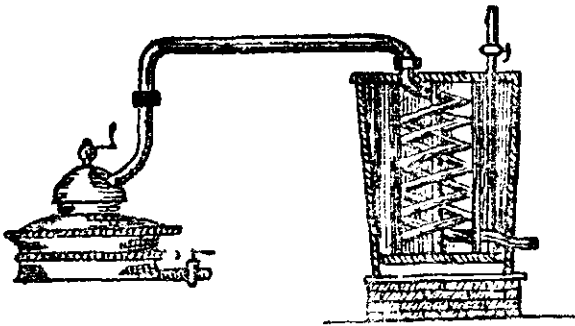
Atelier de repararea
mașinilor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.
Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de branșa noastră;
astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, în-
grădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos
mod. Preațim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul
de mașini de economie, instrumente de economie, instru-
mente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini
de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm
pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe îmbunătățirea mașinilor de tipografie și
mutarea tipografiilor, fiindcă S. SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit
14 ani de-a rândul în fabrica de mașini a lui Wörner J. és Társa din Bpsta.

Recomand tutu-
ror fierbătorilor de
rachiu și de spirt
căldările

mele cele mai nouă
și de construcția
cea mai nouă, bre-
vetate, făcute după
sistem propriu.
Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injeetoare
practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Țin totdeauna în maga-
ziul meu cantitate mare de injeetoare, ca să pot satisface momentan
comandele mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă
de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai culant. Trimet franco pre-
țuri curente ilustrate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar
UJVIDEK, strada Iázár nr. 14.

Cimbale

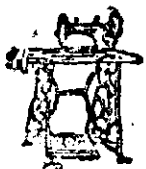
cu aparat intern de otel, cu ton fermecător de
frumos, cu ajustament plăcut lăfreză pe lângă
rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

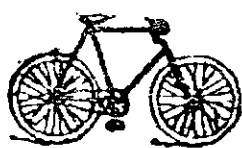
VARGA ÁRPAD

MAKÓ
(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat
se trimite gratis și franco.

Fempel E.
Pancsova.

Esperiază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e. :
garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tului, mașini
de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea
mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot
felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

În atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc
pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, pre-
cum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spirtul Reuma

Încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Avis!

Am onoare a înștiința pe on. public că o activitate de
mai mulți ani sub firma „Zimmermann și Eisele” — de unde
m'am despărțit cu prietenie — am deschis cu ziua de azi
pe **Piața Libertății Nr. 21** sub firma protocolară

Zimmermann Ignác

o prăvălie aranjată din nou, cu articole de lux,
mode de bărbați și jucării de Norinberg.

Toate năsuințele mele se îndreaptă într'acolo, ca să
câștig ca până acuma și în viitor încrederea on. public

Cu deosebită simă:

ZIMMERMANN IGNACZ.